

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN LISÄELÄKEVAKUUTUKSEN PERUSTEET

Kokooma 30.3.2006.

Viimeisin perustemuutos vahvistettu 20.12.2004.

SISÄLTÖ

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN LISÄELÄKEVAKUUTUKSEN PERUSTEET

1.	PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN	1
2.	IKÄLASKU	1
3.	LISÄELÄKKEEN TAVOITE-ELÄKE.....	2
4.	VAKUUTUSMAKSU	3
5.	ELÄKKEET.....	5
6.	VAPAAKIRJA	6
7.	VAKUUTUSMAKSUVASTUU	7
7.1.	Varsinainen vakuutusmaksuvastuu	7
7.2.	Vakuutusyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaisia lisäetuja koskeva vakuutusmaksuvastuun osa V_V^A	8
8.	KORVAUSVASTUU	9
8.1.	ELÄKKEIDEN KORVAUSVASTUU.....	9
8.2.	TASAUSVASTUU.....	11
9.	TÄYDENTÄVÄT MÄÄRÄYKSET	12

LIITE 1 PERUSTEISSA KÄYTETTÄVIEN KERTOIMIEN ARVOT

LIITE 2 LASKUKAAVAT

Perusteen 10.6.1991 voimaantulosäännös

Voimaantulo

Perusteet tulevat voimaan 31.12.1990 kuitenkin siten, että vuodelta 1990 perittävää vakuutusmaksua määrättäessä sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita perusteita. Perhe-eläkkeiden osalta vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu hetkelle 31.12.1990 voidaan kuitenkin laskea aiemmin voimassa olleiden perusteiden mukaan.

Perusteen 24.3.1993 voimaantulosäännös

Perusteiden kohdat 4, 6, 7.1, 8.1 ja 8.2 sekä liitteet 1 ja 2 muutetaan seuraavasti:

Voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 31.12.1992 kuitenkin siten, että vuodelta 1992 perittävää vakuutusmaksua määrättäessä sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita perusteita.

Perusteen 14.5.1996 voimaantulosäännös

Perusteiden kohdat 1, 3, 4, 5, 6, 7.1 ja 8.2 sekä liitteet 1 ja 2 muutetaan seuraavasti.

Voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 1.1.1996. Sovellettaessa kaavaa (18) vuonna 1996 $V_{95}^{VIPK} = V_{95}^{VIP}$.

Perusteen 20.12.2004 voimaantulosäännös

Perusteiden kohtia 3 ja 5 muutetaan seuraavasti.

Voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2005.

Mikäli eläketurva sopeutetaan 1.1.2005, kohtia 3 – 5 sovelletaan ikään kuin vakuutus olisi tullut voimaan 1.1.2005. Kohdissa 4 ja 5 tavoite-eläke saadaan tällöin vähentämällä sopeutetusta tavoite-eläkkeestä vuoden 2004 loppuun mennessä ansaittu eläke, joka on korotettu palkkakertoimella vuoden 2005 tasoon. Sopeuttamishetkeen mennessä rahastoituneet ja ansaitut eläkkeet voidaan tällöin muuntaa tarvittaessa siten, että näiden etuuksien pääoma-arvot eivät muutu. Laskettaessa ansaittua ja rahastoitua eläkettä sopeuttamisen jälkeen kaavojen (8) ja (9) mukaisesti ansaittuihin ja rahastoituihin eläkkeisiin lisätään kyseiset ennen sopeuttamista syntyneet suuret, ansaittu eläke kuitenkin korotettuna TEL 7 b §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella sen vuoden tasoon, jonka ansaittua eläkettä lasketaan.

YRITTÄJIEN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN LISÄELÄKEVAKUUTUKSEN PERUSTEET

Yrittäjien eläkelain 11 §:n 1 momentin mukaiseen lisäeläkevakuutukseen nähden noudatetaan, ellei asianomaisessa kohdassa ole toisin sanottu, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia työntekijäin eläkelain mukaisen vakuutuksen yleisiä laskuperusteita ja seuraavia erityisperusteita.

1. PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN

Näitä perusteita sovelletaan YEL 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläketurvaan, joka voi sisältää yhden tai useampia seuraavista eläke-eduista

- vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläketurvan
- perhe-eläketurva
- hautausavustus.

Lisäeläketurva on rekisteröitävä Eläketurvakeskuksessa (ETK) sosiaali- ja terveysministeriön antaman YEL 11 §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoisten lisätujen rekisteröimisehtoja koskevan päätöksen mukaisesti.

Lisäeläketurvan myöntäminen tietyille yrittäjälle edellyttää, että hän on ottanut YEL-vähimmäiseläketurvaa vastaavan vakuutuksen samasta vakuutusyhtiöstä.

Perusteiden soveltaminen edellyttää Eläketurvakeskuksen hyväksymän vastuunvalintaohjeen noudattamista.

Jos lisäeläketurvan eläkeikä on alennettu ja vähintään 60 vuotta, perusteita sovellettaessa oletetaan, että alennettuun eläkeikään mennessä karttunut YEL-peruseläke varhennetaan alkamaan alennetusta eläkeiästä. Mikäli eläkeikä on alle 60 vuotta, peruseläke varhennetaan alkamaan iästä 60 vuotta.

2. IKÄLASKU

Näissä perusteissa ikälasku on määritelty vakuutusmaksun ja vastuunlaskennan yhteydessä. Vakuutetun ja hänen puolisonsa ikäero lasketaan vähentämällä puolison syntymävuosiluvusta vakuutetun syntymävuosiluku.

3. LISÄELÄKKEEN TAVOITE-ELÄKE

Lisäeläkkeen perusteena oleva työtulo ja tavoite-eläke sovitaan vakuutus sopimusta tehtäessä ja niitä muutetaan tämän jälkeen TEL 9 §:ssä tarkoitetun indeksin muutosta vastaavasti vuoteen 2004 asti ja vuodesta 2005 alkaen TEL 7 b §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen muutosta vastaavasti.

Vakuutuksen alkamisvuonna v_0 ovat tavoite-eläkkeet vuodessa kaavan (1) mukaiset. Perhe-eläkkeen tavoite-eläkkeellä $E_{v_0}(P_i)$ $i = 1, 2, 3$ tarkoitetaan sellaista leskeneläkettä, johon leski yksin edunsaajana olisi oikeutettu.

$$(1) \quad \left\{ \begin{array}{l} E_{v_0}(E_1) = \text{vanhuuseläkkeen tavoite-eläke ilman peruseläkkeen varhentamisesta} \\ \text{ja eläkeiän alentamisesta johtuvaa lisäosaa} \\ E_{v_0}(E_2) = \text{vanhuuseläkkeen lisäosan tavoite-eläke iästä } w \text{ ikään } 60 \text{ vuotta.} \\ \text{Lisäosa korvaa ikään } 60 \text{ vuotta varhennetun peruseläkkeen} \\ E_{v_0}(E_2) = 0, \text{ jos } w \geq 60 \text{ v,} \\ E_{v_0}(E_3) = \text{vanhuuseläkkeen lisäosan tavoite-eläke iästä } w \text{ alkaen. Lisäosa korvaa} \\ \text{osaksi tai kokonaan eläkeiän alentamisen takia karttumatta jäävää} \\ \text{peruseläkettä sekä peruseläkkeen varhentamisvähennystä,} \\ E_{v_0}(S) = \text{työkyvyttömyyseläkkeen tavoite-eläke} = E_{v_0}(E_1) \\ E_{v_0}(P_1) = \text{perhe-eläkkeen tavoite-eläke ilman peruseläkkeen varhentamisesta} \\ \text{ja eläkeiän alentamisesta johtuvaa lisäosaa,} \\ E_{v_0}(P_2) = \text{perhe-eläkkeen lisäosan tavoite-eläke iästä } w \text{ alkaen. Lisäosa korvaa} \\ \text{osaksi tai kokonaan eläkeiän alentamisen takia karttumatta jäävää} \\ \text{peruseläkettä} \\ E_{v_0}(P_3) = \text{perhe-eläkkeen lisäosan tavoite-eläke iästä } w, \text{ kuitenkin aikaisintaan} \\ \text{60 vuoden iästä alkaen. Lisäosa korvaa osaksi tai kokonaan alennettuun} \\ \text{eläkeikään mennessä karttuneen peruseläkkeen varhentamisvähennystä} \\ \text{laskettuna eläkeikään, kuitenkin aikaisintaan 60 vuoden ikään} \\ E_{v_0}(K) = \text{hautausavustuksen tavoite-etuus} \end{array} \right.$$

Tavoite-eläke vuonna v on

$$E_v(i) = \frac{I_v}{I_{\max\{v_0; 2004\}}} \frac{J_{2004}}{J_{\min\{v_0; 2004\}}} E_{v_0}(i), \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K,$$

missä I_v on TEL 7 b §:n mukainen palkkakerroin vuonna v ja J_v on TEL 9 §:n mukaisen indeksin arvo vuonna v .

Jokainen edun lisäys, joka ei aiheudu indeksin tai palkkakertoimen noususta, katsotaan vakuutusmaksua laskettaessa uudeksi vakuutukseksi.

4. VAKUUTUSMAKSU

Vakuutusmaksu määritellään jatkuvaksi maksuksi. Maksua laskettaessa otetaan huomioon korko eräpäivästä teoreettiseen eräpäivään $1.7.v$ $100r_v$ %:n vuotuisen korkokannan mukaan, jossa r_v on määritelty kohdassa 8.2.

Vakuutusmaksu per $1.7.v$ on

$$(2) \quad P_v = \frac{t_v}{360} \sum_i M_v(i),$$

jossa

t_v = aika, jonka vakuutus on ollut voimassa vuonna v , laskettuna päivinä YEA 5 §:n mukaan; siihen ei lueta aikaa, jonka vakuutettu on ollut oikeutettu YEL:n mukaiseen työttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen,

$M_v(i)$ = kaavan (3) mukaisesti laskettu eläke-etuuden i vuosimaksu; summaus ulotetaan niiden etuuksien $i = E, S, P, K$ yli, joita vakuutus koskee.

Työttömyyseläkkeen osalta ei erillistä maksua peritä. Työttömyyseläkkeet vähennetään kohdan 8.2 mukaisesti tasausvastuusta.

Vuosimaksut lasketaan kaavoista

$$(3) \quad \begin{cases} M_v(E) = b(p_{\bar{x}}(E_1)E_v(E_1) + p_{\bar{x}}(E_2)E_v(E_2) + p_{\bar{x}}(E_3)E_v(E_3)) \\ M_v(S) = b(p_{\bar{x}}(S)E_v(S)) \\ M_v(P) = b(p_{\bar{x}}(P_1)E_v(P_1) + p_{\bar{x}}(P_2)E_v(P_2) + p_{\bar{x}}(P_3)E_v(P_3)) \\ M_v(K) = b(p_{\bar{x}}(K)E_v(K)), \end{cases}$$

missä

b = liitteessä 1 määritelty kerroin,

x = vakuutetun ikä vakuutuksen alkamisvuonna v_0 vuosina ja täysinä kuukausina alkamiskuukauden lopussa,

$p_{\bar{x}}(i)$ = eläkkeiden $i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K$ kaavan (4) mukainen yksikkömaksu interpoloituina lähimpiä täysiä vuosia vastaavista maksuista ikää x vastaavaksi. Interpoloitaessa oletetaan, että yksikkömaksu kerrottuna eläkeikään jäljellä olevalla ajalla muuttuu lineaarisesti.

Eläkkeiden yksikkömaksut lasketaan kaavoista

$$(4) \quad p_x(i) = \begin{cases} \bar{A}_x(i) : \bar{a}_{x:w}, & i = E_1, E_2, E_3, S, K \\ \bar{A}_x(i) : \bar{a}_{xy:\overline{w-x}}, & i = P_1, P_2, P_3, \end{cases}$$

missä

x = vakuutetun ikä syntymäpäivänä vakuutuksen alkamisvuonna,

$y = x - \Delta(x, y)$ hänen puolisonsa ikä syntymäpäivänä vakuutuksen alkamisvuonna,

$\Delta(x, y)$ = vakuutetun ja hänen puolisonsa ikäero $x - y$.

Nettoyksikkökertamaksut $\bar{A}_x(i)$ ($i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K$) saadaan liitteestä 2 ja määräaikaiset elinkorot lasketaan yleisissä laskuperusteissa määriteltyä kuolevuutta (a4) käyttäen.

Vakuutuksesta voidaan suorittaa vuonna v myös kertamaksut. Jos

$E_v^k(i)$ ($i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K$) ovat ne tavoite-eläkkeiden osat, joista suoritetaan kertamaksut

$$(5) \quad K_v(i) = b^k \bar{A}_{\bar{x}}(i) E_v^k(i) \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K$$

vuosimaksuja pienennetään sen kuukauden alusta lähtien, jona kertamaksu suoritetaan, määrällä

$$(6) \quad \begin{cases} \Delta M_v(E) = b(p_{\bar{x}}(E_1)E_v^k(E_1) + p_{\bar{x}}(E_2)E_v^k(E_2) + p_{\bar{x}}(E_3)E_v^k(E_3)) \\ \Delta M_v(S) = b(p_{\bar{x}}(S)E_v^k(S)) \\ \Delta M_v(P) = b(p_{\bar{x}}(P_1)E_v^k(P_1) + p_{\bar{x}}(P_2)E_v^k(P_2) + p_{\bar{x}}(P_3)E_v^k(P_3)) \\ \Delta M_v(K) = b(p_{\bar{x}}(K)E_v^k(K)), \end{cases}$$

joissa kaavoissa

\bar{x} = vakuutetun ikä kertamaksun suoritusvuonna vuosina ja täysinä kuukausina suorituskuukauden lopussa,

b^k = liitteessä 1 määritelty kerroin.

Kertamaksun määrä rajoitetaan siten, että kertamaksun suorituksen jälkeen vuosimaksun on oltava vähintään iässä 23 otetun vakuutuksen ilman kertamaksuja suoritettun vuosimaksun suuruinen.

Mikäli vakuutuksen alkamisesta eläkeikään on korkeintaan vuosi, vakuutus kustannetaan kertamaksulla.

5. ELÄKKEET

Merkitään symboleilla

$$(7) \quad E_v(\bar{x}, \bar{z}, i) = \frac{p\bar{x}(i)}{p\bar{z}(i)} E_v(i), \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K,$$

missä

\bar{x} = vakuutetun ikä vakuutuksen alkamisvuonna v_0 vuosina ja täysinä kuukausina alkamis-
kuukauden lopussa,

\bar{z} = ikämuuttuja, jonka arvo on välillä $\bar{x} \leq \bar{z} \leq w$.

Rahastoitavat tavoite-eläkkeet vuonna v ovat

$$(8) \quad E_v^{RT}(i) = E_{v_0}(i) + \sum_{j=\max\{v_0+1; 2005\}}^v \frac{I_j - I_{j-1}}{I_j} E_j(\bar{x}, \bar{x}_j, i) + \sum_{j=v_0+1}^{2004} \frac{J_j - J_{j-1}}{J_j} E_j(\bar{x}, \bar{x}_j, i), \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K,$$

missä

\bar{x}_j = vakuutetun täytetty ikä vuosina ja täysinä kuukausina vuoden j tammikuun lopussa.

Rahastoitu eläke vuonna v on

$$(9) \quad E_v^R(i) = E_v^{RT}(i) - E_v(\bar{x}, \bar{x}_v, i), \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K,$$

ja ansaittu eläke vuonna v on

$$(10) \quad E_v^A(i) = E_v(i) - E_v(\bar{x}, \bar{x}_v, i), \quad i = E_1, E_2, E_3, S, P_1, P_2, P_3, K,$$

joissa kaavoissa

\bar{x}_v = vakuutetun ikä vuosina ja täysinä kuukausina sen kuukauden lopussa, jolle ko. eläke lasketaan. Jos eläkkeet lasketaan kuukauden viimeiselle päivälle, käytetään ikänä \bar{x}_v em. tavalla laskettua ikää lisättyinä yhdellä kuukaudella.

Ajankohdan 31.12.1975 jälkeinen maksunvapautusaika otetaan huomioon siten, että kaavan (8) mukaan lasketusta rahastoitavasta tavoite-eläkkeestä vähennetään se määrä, jolla rahastoitu etu olisi maksunvapautusaikana karttunut, ellei maksunvapautusta olisi ollut.

6. VAPAAKIRJA

Lisäeläkevakuutuksen päättyessä muutoin kuin eläketapahtumaan muodostetaan lisäeläkevapaakirja erikseen vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen osalta, erikseen perhe-eläkkeen osalta ja erikseen hautausavustuksen osalta. Vapaakirja vastaa eläkeikää 65 vuotta. Mikäli vakuutukseen kuuluu vanhuuseläkkeen tai perhe-eläkkeen lisäosa, nämä muunnetaan vapaakirjaa laskettaessa eläkeikää 65 vuotta vastaaviksi ja yhdistetään varsinaiseen vapaakirjaan.

Vapaakirjan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu eläke lasketaan kaavasta

$$E_V^R(ES) = \frac{\sum \bar{A}_{\bar{x}}(i)E_u^R(i) + \bar{A}_{\bar{x}}(S)E_u^R(S)}{\bar{A}_{\bar{x}:65}(E_i) + 1,012\bar{A}_{\bar{x}:65}(S)}, \quad i = E_1, E_2, E_3,$$

perhe-eläkkeen osalta kaavasta

$$E_V^R(P) = \frac{\sum \bar{A}_{\bar{x}}(i)E_u^R(i)}{\bar{A}_{\bar{xy}}(P)}, \quad i = P_1, P_2, P_3,$$

ja hautausavustuksen osalta kaavasta

$$E_V^R(K) = E_u^R(K),$$

missä

\bar{x} = vakuutetun ikä vuosina ja täysinä kuukausina vakuutuksen päättymiskuukauden lopussa,

$$\bar{y} = \bar{x} - \Delta(x, y),$$

$E_u^R(i)$ = kaavan (9) mukaan päättymishetkelle laskettu rahastoitu eläke.

Vapaakirjan ansaittu eläke lasketaan vastaavasti vakuutuksen päättymishetkelle kaavan (10) mukaan laskettujen ansaittujen eläkkeiden perusteella ja korotetaan tämän jälkeen asianomaisen vuoden indeksiin.

Vapaakirja on vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen sekä hautausavustuksen osalta näin laskettu ansaittu eläke ja perhe-eläkkeen osalta ansaitun eläkkeen kaksinkertainen määrä, joka vastaa lesken ja vähintään kahden lapsen eläkettä.

Työttömyyseläkkeen osalta vapaakirjan määrä on yhtä suuri kuin työkyvyttömyyseläkkeen vapaakirja.

7. VAKUUTUSMAKSUVASTUU

7.1. VARSINAINEN VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Vastuuta laskettaessa tarkoittaa x seuraavassa vakuutetun ikää syntymäpäivänä sinä kalenterivuonna, jonka viimeiselle päivälle vastuu lasketaan, ja $y = x - \Delta(x, y)$ hänen puolisonsa ikää.

Vastaisen vanhuuseläkkeen vastuu 31.12.v saadaan kaavasta

$$(11) \quad V_V^V = \begin{cases} 1,01(E_V^R(E_1)\bar{A}_{x+1/2}(E_1) + E_V^R(E_2)\bar{A}_{x+1/2}(E_2) + E_V^R(E_3)\bar{A}_{x+1/2}(E_3)), & \text{kun } w < 60 \text{ v} \\ 1,01(E_V^R(E_1)\bar{A}_{x+1/2}(E_1) + E_V^R(E_3)\bar{A}_{x+1/2}(E_3)), & \text{kun } 60 \leq w < 65 \text{ v} \\ 1,01(E_V^R(E_1)\bar{A}_{x+1/2}(E_1)), & \text{kun } w = 65 \text{ v,} \end{cases}$$

jossa $E_V^R(i)$ ($i = E_1, E_2, E_3$) on kaavan (9) mukaisesti laskettu rahastoitu vanhuuseläke hetkellä 31.12.v.

Jos eläkeikä on 65 v ja yrittäjän siirtyminen vanhuuseläkkeelle lykkääntyy eläkeiän yli, saadaan vastaisen vanhuuseläkkeen vastuu kaavasta

$$(12) \quad V_V^V = 1,01 E_V^R(E_1) \frac{\bar{N}_{65}}{\bar{N}_{\bar{x}}} \bar{a}_{x+1/2},$$

jossa \bar{x} on täytetty ikä kuukauden tarkkuudella vuoden v päättymishetkellä. Jos eläkeikä on alle 65 v ja vanhuuseläkkeelle siirtyminen lykkääntyy eläkeiän yli, muunnetaan rahastoitua eläkettä kohdan 9 mukaisesti siten, että vastuun suuruus säilyy.

Vastaisen työkyvyttömyys-eläkkeen vastuu 31.12.v saadaan kaavasta

$$(13) \quad V_V^1 = 1,01 E_V^R(S) 1,012 \bar{A}_{x+1/2:w}(S),$$

jossa $E_V^R(S)$ on kaavan (9) mukaisesti laskettu rahastoitu työkyvyttömyyseläke hetkellä 31.12.v.

Vastaisen perhe-eläkkeen vastuu saadaan kaavasta

$$(14) \quad V_V^P = 1,01 \left[E_V^R(P_1) \bar{A}_{x+1/2, y+1/2}(P) + E_V^R(P_2) \frac{D_{t, y(t)}}{D_{x+1/2, y+1/2}} \bar{A}_{t, y(t)}(P) + E_V^R(P_3) \frac{D_{s, y(s)}}{D_{x+1/2, y+1/2}} \bar{A}_{s, y(s)}(P) \right],$$

jossa

$E_V^R(i)$ ($i = P_1, P_2, P_3$), on kaavan (9) mukaisesti laskettu rahastoitu leskeneläke hetkellä 31.12.v.

$$t = \max\left(x + \frac{1}{2}, w\right),$$

$$s = \max\left(x + \frac{1}{2}, 60, w\right),$$

$$y(t) = t - \Delta(x, y),$$

$$y(s) = s - \Delta(x, y),$$

Vastaisen hautausavustuksen vastuu saadaan kaavasta

$$(14a) \quad V_V^K = E_V^R(K) \bar{A}_{x+1/2}(K),$$

jossa $E_V^R(K)$ on kaavan (9) mukaisesti laskettu rahastoitu hautausavustus hetkellä 31.12.v.

Vapaakirjan vastuu lasketaan kaavojen (11) - (14a) mukaan.

Jos vakuutukseen liittyvät lisäosat eivät tule maksettaviksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen myöntämisen johdosta, ei vastuuta lisäosien osalta lasketa.

Laskettaessa vastuuta ennen hetkeä 31.12.1986 alkaneiden eläkkeiden vastaisten etujen osalta noudatetaan edellä olevia kaavoja (11) - (14) soveltuvin osin.

7.2.VAKUUTUSYHTIÖLAIN 13 LUVUN 3 §:N MUKAISIA LISÄETUJA KOSKEVA VAKUUTUSMAKSUVASTUUN OSA V_V^A

YEL:n mukaisella lisäeläkevakuutuksella ei ole osuutta vakuutusyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaisia lisäetuja koskevasta vakuutusmaksuvastuun osasta V_V^A .

8. KORVAUSVASTUU

8.1. ELÄKKEIDEN KORVAUSVASTUU

Vastuuta laskettaessa tarkoittaa x seuraavassa vakuutetun ikää syntymäpäivänä sinä kalenterivuonna, jonka viimeiselle päivälle vastuu lasketaan.

8.1.1. Eläkkeiden korvausvastuuseen tehdään tilinpäätöksessä varaus maksamattomina olevista korvauseristä.

8.1.2. Muu osa alkaneiden eläkkeiden korvausvastuusta lasketaan seuraavasti.

Alkaneen vanhuuseläkkeen korvausvastuu hetkelle 31.12.v lasketaan kaavasta

$$(15) \quad V_V^{VA} = 1,01 \left\{ (E_u^R(E_1) + E_u^R(E_2) + E_u^R(E_3)) \frac{[\bar{N}_{x+1/2} - \bar{N}_{60}]^+}{D_{x+1/2}} + (E_u^R(E_1) + E_u^R(E_3)) \min \left[\frac{\bar{N}_{x+1/2}}{D_{x+1/2}}, \frac{\bar{N}_{60}}{D_{x+1/2}} \right] \right\},$$

jossa $E_u^R(E_1)$, $E_u^R(E_2)$, ja $E_u^R(E_3)$ ovat vanhuuseläkkeen rahastoidut osat eläkkeen alkamishetkellä u .

Jos eläkkeelle siirtyminen on lykkäätynyt yli eläkeiän, muunnetaan rahastoitu eläke kohdan 9 periaatteita soveltaen siten, että vastuu säilyy. Vastaavasti menetellään myös silloin, kun vanhuuseläke alkaa ennen eläkeikää.

Muun kuin yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen korvausvastuu lasketaan hetkelle 31.12.v kaavasta

$$(16) \quad V_V^{IA} = 1,01 E_u^{RT}(S) \bar{a}_{(\bar{x}+1/2-t)+t:w},$$

jossa $E_u^{RT}(S)$ on eläkkeen alkamishetken rahastoitava eläke ja t on kulunut työkyvyttömyysaika.

Yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen korvausvastuu lasketaan hetkelle 31.12.v kaavasta

$$(16a) \quad V_V^{IA} = 1,01 E_u^{RT}(S) \frac{\bar{N}_{x+1/2} - \bar{N}_w}{D_{x+1/2}}.$$

Alkaneen perhe-eläkkeen korvausvastuu hetkelle 31.12.v lasketaan kaavasta

$$(17) \quad V_V^{PA} = 1,01(E_u^{RT}(P_1) + E_u^{RT}(P_2) + E_u^{RT}(P_3)) \left\{ C_0 \bar{a}_{y+1/2} + C_1 \bar{a}_{\overline{[T_1-1/2]^+}} + C_2 \bar{a}_{\overline{[T_1-1/2]^+}} \right\},$$

jossa

$E_u^{RT}(P_1), E_u^{RT}(P_2)$ ja $E_u^{RT}(P_3)$ ovat eläkkeen alkamishetken rahastoitavia eläkkeitä,

y = lesken ikä syntymäpäivänä vuonna v ,

$T_1 = (18 - z_1)^+$ missä z_1 = nuorimman lapsen ikä syntymäpäivänä vuonna v ,

$T_2 = (18 - z_2)^+$, missä z_2 = toiseksi nuorimman lapsen ikä syntymäpäivänä vuonna v ,

\bar{a}_n = liitteen 2 mukainen aikakorko.

Jos edunjättäjä on kuollut 30.6.1990 jälkeen ja leski on edunsaajana, kertoimet C_0, C_1 , ja C_2 ovat

$$(a) \quad C_0 = 1,$$

$$C_1 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajina ei ole lapsia} \\ 2/3 & \text{muulloin.} \end{cases}$$

$$C_2 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajina on korkeintaan yksi lapsi} \\ 1/3 & \text{muulloin.} \end{cases}$$

Jos edunjättäjä on kuollut 30.6.1990 jälkeen ja leski ei ole edunsaajana, kertoimet C_0, C_1 , ja C_2 ovat

$$(b) \quad C_0 = 0,$$

$$C_1 = 2/3,$$

$$C_2 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajina on yksi lapsi} \\ 1/2 & \text{muulloin.} \end{cases}$$

Jos edunjättäjä on kuollut ennen 1.7.1990 ja leski on edunsaajana, kertoimet C_0, C_1 , ja C_2 ovat

$$(c) \quad C_0 = 1,$$

$$C_1 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajina ei ole lapsia} \\ 1/2 & \text{muulloin,} \end{cases}$$

$$C_2 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajana on korkeintaan yksi lapsi} \\ 1/2 & \text{muulloin.} \end{cases}$$

Jos edunjättäjä on kuollut ennen 1.7.1990 ja leski ei ole edunsaajana, kertoimet C_0, C_1 , ja C_2 ovat

$$(d) \quad C_0 = 0,$$

$$C_1 = 1,$$

$$C_2 = \begin{cases} 0, & \text{jos edunsaajana on yksi lapsi} \\ 1/2 & \text{muulloin.} \end{cases}$$

Jos kuitenkin edunjättäjä on kuollut 30.6.1990 jälkeen, mutta hänellä oli kuollessaan oikeus saada sellaista vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, jonka perusteena oleva ensimmäinen eläketapahtuma on sattunut ennen 1.7.1990 ja jota laskettaessa palvelusaika on otettu huomioon eläkeikään asti, käytetään kerrointen (a) sijasta kertoimia (c) ja kerrointen (b) sijasta kertoimia (d).

Jos vakuutukseen liittyviä lisäosia ei makseta työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen myöntämisen johdosta, ei vastuuta lisäosien osalta lasketa.

Edellä olevia kaavoja (15) - (17) käytetään soveltuvin osin myös laskettaessa vastuuta ennen hetkeä 31.12.1986 alkaneiden eläkkeiden osalta.

8.2.TASAUSVASTUU

Eläkelaitoskohtainen tasausvastuu lasketaan hetkelle 31.12.v kaavasta

$$(18) \quad V_V^T = (1+r_V)(V_{V-1}^T)^+ + (r_V - (b1))(V_{V-1}^{VIPK} + V_{V-1}^{VIP(A)}) - (1+r_V)^{0,5}(E_V - E_V^{RM}),$$

jossa

r_V = vähimmäiseläketurvaa varten vahvistettavan sijoitusten tuotto-%:n sadasosa,

V_v^{VIPK} = 31.12.v voimassa olleiden perusteiden mukaisesti laskettu vastaisten vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeiden sekä hautausavustusten vastuiden summa hetkellä 31.12.v,

$V_v^{\text{VIP(A)}}$ = 31.12.v voimassa olleiden perusteiden mukaisesti laskettu alkaneiden vanhuus-työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeiden vastuiden summa hetkellä 31.12.v,

E_v = vuonna v maksetut eläkkeet ja hautausavustukset,

E_v^{RM} = vuonna v maksetut rahastoidut eläkkeet ja hautausavustukset.

Jos V_v^{T} on pienempi kuin nolla, määrä $-V_v^{\text{T}}$ on saatavaa Eläketurvakeskukselta per 31.12.v eläkkeiden vastuunjakoperusteissa selvitettävällä tavalla, ja tasausvastuulle per 31.12.v asetetaan arvo $V_v^{\text{T}} = 0$.

9. TÄYDENTÄVÄT MÄÄRÄYKSET

Vanhuuseläkkeen lykkääntyessä yli eläkeiän w lasketaan ansaittu eläke muuntamalla eläkettä siten, että sen pääoma-arvo säilyy. Pääoma-arvoja laskettaessa käytetään tällöin kuukauden tarkkuudella määritettyä ikää eläkkeen alkamishetkellä. Tässä yhteydessä etuus E_2 voidaan kuitenkin osittain tai kokonaan muuntaa elinikäiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Vastaavasti menetellään myös silloin, kun vanhuuseläke alkaa ennen eläkeikää.

Jos eläkkeen sijasta annetaan vastaava kertasuoritus, tämän suorituksen määrä on ko. eläkkeen pääoma-arvo laskettuna samalla tavalla kuin vähimmäisvakuutuksessa.

LIITE 1

PERUSTEISSA KÄYTETTÄVIEN KERTOIMIEN ARVOT

Näissä perusteissa esiintyvät laskuperusteista riippuvat vakuutustekniset suureet lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön 16.10.1990 vahvistamien TEL:n mukaisen vakuutuksen yleisten laskuperusteiden mukaisesti käyttäen seuraavia erikoisvakioiden arvoja:

Korkoutuvuus $(b1) = 0,0425$

Kuolevuus

- miesten vanhuuseläke ja yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke

$(b2) = -3$

- naisten vanhuuseläke ja yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke

$b2 = -12$

- perhe-eläke

miespuolinen edunjättäjä $(b2) = 0$

naispuolinen edunjättäjä $(b2) = -9$

miespuolinen edunsaaja $(b2) = -3$

naispuolinen edunsaaja $(b2) = -12$

- miesten henkivakuutus $(b2) = 0$

- naisten henkivakuutus $(b2) = -9$

Työkyvyttömyys

- alkaneen eläkkeen pääoma-arvo (b3) = 1
 (b4) = 1
 (b5) = 1
 (b6) = 1
 (b7) = 1
 (b8) = 1

- vastaisen eläkkeen pääoma-arvo (b3) = 1
 (b4) = 1
 (b5) = 1
 (b6) = 1
 (b7) = 1
 (b8) = 1

Maksuvapautus (b9) = 1

Kuormitus (b13) = 0,001
 (b14) = 0,11

Rahan arvon muuttuvuus (b15) = 0

$$b = \frac{(b9)}{1 - (b14)} \quad b^k = \frac{1}{1 - (b14)}$$

LIITE 2

LASKUKAAVAT

1. VANHUUSELÄKE

Nettoyksikkökertamaksu on

$$\bar{A}_X(E_1) = \bar{A}_{X:w}(E_1) = \frac{\bar{N}_w}{D_X}$$

$$\bar{A}_X(E_2) = \begin{cases} \frac{\bar{N}_w - \bar{N}_{60}}{D_X} - 1,012A_X^1(S) & \text{kun } w < 60 \\ 0, & \text{kun } w \geq 60 \end{cases}$$

$$\bar{A}_X(E_3) = \frac{\bar{N}_w}{D_X} - 1,012A_X^2(S),$$

missä

$$A_X^1(S) = \bar{A}_{X:60}(S) - \bar{A}_{X:w}(S) - \frac{D_w}{D_X} \bar{A}_{X:60}(S),$$

$$A_X^2(S) = \left(\bar{A}_{X:65}(S) - \bar{A}_{X:w}(S) - \frac{D_w}{D_X} \bar{A}_{X:65}(S) \right) \frac{\bar{N}_w}{\bar{N}_w - \bar{N}_{65}}.$$

2. TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKE

Nettoyksikkökertamaksu on

$$\bar{A}_X(S) = 1,012\bar{A}_{X:w}(S), \text{ missä } \bar{A}_{X:w}(S) \text{ on määritelty yleisten laskuperusteiden kohdan 2.3 kaavassa (15), kun } e = 9 \text{ kk.}$$

3. PERHE-ELÄKE

Nettoyksikkökertamaksu on

$$\bar{A}_X(P_1) = \bar{A}_{XY}(P),$$

$$\bar{A}_X(P_2) = \frac{D_{w,y(w)}}{D_{xy}} \bar{A}_{w,y(w)}(P),$$

$$\bar{A}_X(P_3) = \begin{cases} \frac{D_{60,y(60)}}{D_{xy}} \bar{A}_{60,y(60)}(P), & \text{kun } w < 60 \\ \frac{D_{w,y(w)}}{D_{xy}} \bar{A}_{w,y(w)}(P), & \text{kun } w \geq 60. \end{cases}$$

Kaavoissa on

$$y(w) = w - \Delta(x, y)$$

ja yksikön suuruista leskeneläkettä kohti laskettu kertamaksu miespuolisen vakuutetun osalta

$$\bar{A}_{XY}(P) = 0,99(\bar{a}_y - \bar{a}_{xy}) + \frac{1}{D_x} \int_x^{\infty} \frac{D_t \mu_t \bar{Z}_t(18, M)}{n_t(M)} dt,$$

jossa $\bar{Z}_t(18, M)$ saadaan yleisten laskuperusteiden kohdan 2.4.1. kaavasta (23), ja naispuolisen vakuutetun osalta

$$\bar{A}_{XY}(P) = 0,99(\bar{a}_y - \bar{a}_{xy}) + \frac{1}{D_x} \int_x^{\infty} \frac{D_t \mu_t \bar{Z}_t(18, N)}{n_t(N)} dt,$$

jossa $\bar{Z}_t(18, N)$ saadaan yleisten laskuperusteiden kohdan 1.4.4 kaavasta (9).

Edellä olevissa kaavoissa yhteisiä lasketaan yleisten laskuperusteiden kohdan 2.2 kaavan (12) mukaan.

Aikakorko on

$$\bar{a}_{\overline{n}|} = \frac{1 - e^{-\delta n}}{\delta}, \quad \text{missä } \delta = \ln 1,0425.$$

4. HAUTAUSAVUSTUS

Nettoyksikkökertamaksu on

$$\bar{A}_x(K) = \frac{\bar{M}_x}{D_x} + (b13)\bar{a}_x,$$

joka sisältää summaan verrannollisen kuormituksen.